

«Farlig lek»

Fra boken «I kro og strede».

Kulturhistoriske skisser fra gamle tingbøker, Gyldendal 1951 av Ingeborg Flood.

På plassen Tretterud under Melby i Eidsberg (Julius Løken påviste Tretterud i 1998) bodde det i 1690-årene en husmann som het Torgjer Arnesen (kanskje han kaltes Tørjær). Han var gift, og hadde flere små barn. Når arbeidet var unnagjort for dagen hendte det at han tok en aftentur bort til naboen på Bjerke og hygget seg med en prat eller tok et slag kort sammen med sønnene der på gården, Kristian og Einer. Gårdbrukeren, Jens Bjerke, hadde to døtre også. Den ene var gift på Buer i Øymark. Den andre, Johanne, var hjemme og gjorde nytte for seg. Moren, Anne Einersdatter, som var litt sykkelig, kjørte barna i ganske stramme tøyler. Det var ikke fritt for at de var litt redd henne. Men barna holdt trofast sammen, og de var ikke sene til å ta hverandre i forsvar når den gamle ble for urimelig, for hun var både streng og egenrettferdig med ubønnhørlige sannhetskrav. En dag Torgjer kom på besøk var ikke brødrene hjemme, men han satte seg til likevel, og da Johanne tok frem kortleiken, hadde han ikke noe imot å spille med henne. Så var spørsmålet hva de skulle spille om, for ellers var det jo lite spenning ved det. Kontanter hadde de ingen overflod av, så det kunne det ikke bli tale om. Men en gevinst i en eller annen form pleide de gjerne å sette opp, slik skikk og bruk var. Johanne var en lett og munter pike. Nå smilte hun og foreslo over bordet at de skulle spille om hvor mange ganger Torgjer skulle ligge hos henne. Han ble kanskje litt forbløffet med det samme, men han lot seg ikke merke med det og gikk med på spøken. For annet enn spøk kunne det ikke være fra hennes side heller, tenkte han. Hun visste jo at han hadde kone hjemme han var glad i, og tanke for andre kvinner hadde han aldri hatt siden han stiftet egen familie. Spillet begynte. Johanne hadde hellet med seg hele kvelden. Da de sluttet hadde hun vunnet 8

ganger. Torgeir gikk hjem og tenkte ikke mer på det. Men neste gang de møttes spurte Johanne straks om han ikke skulle begynne å betale av på gjelden. "Hva for en gjeld?", spurte han og hadde glemt det hele. "I lovte at I skulle ligge hos meg. I ble meg skyldig da vi lekte kort." Torgjer lo det bort. Han hadde aldri ment han skulle behøve innfri den gjelden. Men Johanne ga seg ikke. Hver gang de møttes, minnet hun ham om det han skylte henne. Samme svaret fikk hun hver gang.

År og dag gikk. Våren kom, og bølingen ble sluppet på beite. En dag møttes de i skogen da Torgjer gjette creaturene sammen med Johanne og broren hennes. Johanne laget det slik at hun fikk Torgjer for seg selv en stund, og da hun straks nevnte gjelden, lot han seg overtale til å betale første avdrag. Det var tredje pinsedag. Halvannen uke etter kom en svensk soldat til bygden. Han ba om husly på Bjerke, og fikk være der i tre netter. Svend Visman het han. Strengt tatt skyldte han ikke Johanne noe, men det falt helt naturlig å søke inn til henne enda de ikke hadde spilt kort sammen. Torgjer fikk først vite det gjennom andre, men en natt han lå over på Bjerke fikk han syn for saken selv. Han likte det ikke større og trakk seg tilbake. Nå ville han ikke ha mer med Johanne å bestille. Han greide å holde seg borte fra henne resten av sommeren, men Mikkelsdagen, 29. september, falt det seg slik at han kom i lag med henne likevel.

Da sa hun: «Jeg er med barn. Det har I gjort.» «Nei», svarte han. «Jeg har ikke gjort det, unntagen at jeg gjorde det den ene gang». «Da løste hun opp blusen, klemte på brystene sine og lot han få se «at det var vått i dem».

Kristian visste ikke at det var så galt fatt med søsteren, men han fulgte adferden hennes med bekymring. Han forsto at for henne var følelsene for Torgjer blodig alvor, og visste ikke sin arme råd hvordan han skulle få henne til å innse hvor

farlig det var å la denne kjærligheten ta makten over henne.

Å prøve å snakke henne til fornuft nyttet ikke.

Hun hang etter Torgjer hvor han gikk og sto, og ville ikke være andre steder enn hos ham.

«Når I er fra meg to eller tre dager, så er det likesom I er fra meg et halvt år», pleide hun å si.

Noen dager etter Mikkelssdag visste ikke Kristian annen råd enn å oppsøke konen til Torgjer.

Kanskje hun kunne hjelpe hvis hun snakket alvorlig med mannen. Kristian prøvde å forklare henne hvordan det var blitt med mannen hennes, men han unnskyldte både han og søsteren så godt han kunne. «Johanne er ikke så slett», forsikret han. Men det er ikke godt å være Torgjer heller. «Han kan ingensteds gå for Johanne er i veien for ham», la han til.

Konen stakkar, syntes hun måtte snakke ut med mannen sin og fortalte om besøket. Men noen trøst fikk hun ikke. Han ble bare sint og gikk like til Johanne og klaget over at nå hadde Kristian sladret på dem. Hun syntes det var dårlig gjort av broren. Dette hadde hun ikke ventet. "Det skulle en annen gjort før han gjorde det", svarte hun skuffet. "I må vel hørve på litt!" Torgjer fulgte rådet. Han tok Kristian for seg og ba ham vokte seg litt, så han ikke satte ut bygdesladder om dem.

Ettersom høsten og vinteren gikk ble Kristian mer og mer urolig for søsteren. Full visshet fikk han først tredje juledag. Da betrodde hun seg til begge brødrene og tilsto at hun ventet et barn, men at Torgjer og hun hadde planer om å flykte til Sverige. Når hun bare reddet seg unna i tide var det ingen grunn til å volde foreldrene sorg med å fortelle om barnet, mente brødrene. Derfor besluttet de tre søsken å beholde hemmeligheten for seg selv, men brødrene ville snakke like ut med Torgjer, så han gjorde alvor av å rømme. Han som gift mann måtte vite at han utsatte både Johanne og seg selv for nådeløs straff skulle dette fortsette - For hva sa ikke loven om løssaktighet? Ble en gift mann grepet første gang ville han bli straffet på ytterste formue. Fortsatte forholdet, ville han neste gang bli forvist fra landet. Men ble han grepet i hor for tredje gang, da måtte han miste sitt hode. Men gjør en ektekvinn seg skyldig tre ganger skal hun druknes, sa loven. Når det gjaldt Johanne

ville det være en smal sak for dommeren å

stemple henne som «beryktet kvinnfolk», som

etter tredje gangs samleie uten skånsel ville bli dømt til kakstryking. Brødrene sa det bent frem:

"Siden de var så meget i omgjengelse med hverandre, så kunne de dra sin kos""Det kan jeg ikke", svarte Torgjer.

«Jeg har mange små barn og intet

å hjelpe meg med». "Jeg kan selge bort en tønne

korn og gi henne to slette daler", fristet Kristian

og visste ikke det beste han kunne finne på for å

hjelpe så kona og barna kunne klare seg første

tiden. Torgjer lot seg ikke overtale. Hensynet til

kone og barn fikk gå foran alt annet. Kristian grep

saken fra en annen side. Da fikk han og Torgjer få

skrapet sammen noe penger så de kunne sende

Johanne over til Viksiden og holde henne skjult

der til barnet var født. Så kunne hun komme

tilbake når det led på litt, og Kristian var villig til å

bidra med oppfostringen av den lille. Men

Torgjer var ikke stemt for en slik løsning heller.

"Det er jeg ikke god for", sa han. Kristian gikk

med en tykk ullen kofte eller vamp som den

gjern kaltes. Den lot han søsteren få for den var

så stor og svær så det skulle meget til at noen

skulle få mistanke om at hun bar noe under som

hun gjerne ville skjule. Fra den dagen tok hun

den ikke av. Selv om natten lå hun med den.

«Dersom vi ingen annen råd får, så får vi

omkomme det», mente Kristian som en siste

utvei da han møtte Torgjer noen dager baketter.

«Det er ingen som vet det, og ingen kan forstå

det at hun er sådan. Jeg har lånt henne vampen

min på, så den skjuler at ingen kan forstå det."

«Omkomme barnet når det var født»? Nei,

Torgjer visste en annen løsning før det kom så

langt - og i februar reiste han på

Kristianiamarkedet og kjøpte en drikk hun skulle

ta inn til det bruk. Dessuten skaffet han henne

bevergjeld som også skulle være formålstjenlig.

Innvortes ble den brukt for «modersyke»,

utvortes for øresus, og var et kjent botemiddel

med besk, skarp smak fremstilt av tørket

beverpung. Johanne satte til livs begge deler

uten den minste virkning, for nå var tiden så

langt fremskreden at hun snart kunne vente seg.

Bevergjelden var så vond at hun ikke greide å få i

seg stort, så hun gjemte mesteparten i kisten sin. Torgjer hadde mer i reserve. Han kunne ikke få seg til å tro at undrenes tid var forbi, så han fortsatte å true bevergjeld i henne til siste stund. Da han kom til Bjerke utpå ettermiddagen fredag 3. mars var Johanne nervøs og ulykkelig. Smertene begynte å melde seg «Jeg farer for meg», klynket hun. "Jeg har så ondt." «Jaså», svarte han. «Om ingen annen råd er så får I bekjenne det for Eders mor» «Nei», svarte hun avgjort. «så tør jeg ikke te meg for hennes øyne. Jeg vil før gå bort å forgjøre meg», truet hun. «Jeg har så ondt», klaget hun igjen. «Hold din munn og ti stille», hysjet han utålmodig Han visste ikke hvordan han skulle gripe dette an og lengtet bare etter å komme avsted. "Hun har så ondt, tøsen, du får gå hit frem i kveld", ba Kristian før han dro. Kristian var klar og rolig Det daglige arbeid måtte utføres, og han kjørte avsted for å hente hjem et lass kvist til geitene. Da han kom tilbake fra skogen var slagplanen lagt for natten. Heldigvis var ikke faren hjemme, og moren lå syk. I mørkningen kom Torgjer tilbake. Han gikk ikke inn, men drev urolig omkring på tunet. Johanne var ikke å se. Men om en stund fikk hun øye på ham og smøg seg ut til ham. "Jeg ville si fra hvorledes det er med meg", sa hun og tenkte på moren. «Dersom du sier fra, skal du aldri si mer», bet Torgjer henne av. Hun gikk inn igjen. Rastløs syslet hun i huset med det moren ventet av henne, ga seg så ærend ut for å søke råd. «Vet du hva jeg har funnet på for hener mor?», spurte Kristian, han kom fra fjøset. "Nei?" "Jeg har funnet på å si at merra kaster visst føll i natt. Hun har så for vane, så vi kan komme til å gå ut i natt.» Da han kom inn i stuen gjentok han så høyt at moren måtte høre det: "Merra kaster visst føll i natt!" "Det er ille", sutra mora fra senga. "Ja", sa Johanne, "jeg så den djevelen, hun var stygg i sta!» Einer lå i dyp søvn og lot seg ikke

Boken som artikkelen er hentet fra

forstyrre. "I kan ligge her i natt», foreslo Kristian. "Ja men", svarte Torgjer og tok en tur ut for å gjøre seg i stand for natta. Da han kom inn var Kristian allerede i seng, men var ikke sikker på om det var klokest at han eller Torgjer lå innerst mot veggen. "Nei, ligg fremst du", sa Johanne til broren. Selv la hun seg på bordstolen fremme ved bordet. Torgjer falt straks i søvn. Han våknet ved at Kristian skubbet i ham. «Hør tøsen, hvor ondt hun har», sa han. "Jeg hører det." Kristian sto opp -gikk bort til henne og hvisket noen ord, men kom og la seg igjen Han hadde avtalt at hun skulle kaste en hose bort i sengen hans, når det ble for ille. Det varte ikke lenge før hun listet seg bort i peisen, og hosen dalte ned mellom mennene i sengen Kristian for opp og løp på dør. Kort etter var han der igjen. «Jeg tror merra kaster føll i stallen», ropte han anpusten. «Hun smaler så!» «De får ta dere et lys, mine barn - og se bort der», ba moren. Johanne grep et lys, og broren tok varme, men de torde ikke tenne det inne, for moren måtte ikke se at Johanne var dårlig. Torgjer ble liggende i sengen og snakke med moren etter at de andre var gått. Men nervøs som han var, reiste han seg snart og drev frem og tilbake på golvet, til han satte seg i peisen og tok frem tobakkspipa.

«De er så lenge ute!» Moren begynte å bli mistenksom. «I får gå ut å se etter dem!» Torgjer lot seg ikke be to ganger. Han kippet på seg skoene og ga seg ut etter dem som avtalen var. De var i fjøset. Johanne løp frem og tilbake der inne og ga seg under riene.

«Nå får jeg gå inn til mor og holde henne med selskap», sa Kristian. En stund etter kom han tilbake.

«Hvorledes går det?» «Det er ingenledes ennå», svarte Johanne, «annet enn jeg har ondt» «Jeg får få noe å drikke», ba hun om litt. Kristian sprang inn og fant frem en spiss ølkjele, varmet drikke i den og forklarte moren at han skulle forsøke å få det i merra. «Gid I ikke ville fare for ille med henne», klaget hun og hadde inderlig medfølelse med det stakkars dyret. «Gid de ikke skulle sette henne ut!» Johanne drakk begjærlig av ølkjelen.

«Nå får jeg fly inn igjen og tale med mor.» Kristian sto alt på sprang. "Gid det kunne bli bestilt med en knapphet", vendte han seg i døren, «det er ingen fremmede, her eller andre enn mor, og hun kan ikke komme ut». Smertene tok til. Johanne tok et par skritt over fjøsgolvet.

Så ropte hun plutselig: «Der ligger'n'»

Torgjer hørte et lite grynt, og da han skulle se etter lå barnet der. Johanne seg ned på golvet. «Torgjer», ba hun, "frels nå Eders liv og mitt liv"! «Hvorledes», spurte han usikker.

«Legg hånden på munnen til det!»

«Gjør det selv!» «Nei», svarte hun trett - «jeg har annet å gjøre». Så la han hånden over den vesle barnemunnen. Han syntes liksom å merke et lite rykk i brystet på det. Så ble det stille. I det samme tok Kristian i døra. «Jesu skje lov", brast det ut av ham «at det ble så knapt bestilt! Det var ingen som visste at hun var tykk. Nå får jeg ha deg inn og legge deg!» Han tok søsteren ved hånden. Hun reiste seg og ville straks følge. Torgjer stanset dem. Han løftet lyset og lot det falle på den vesle bylten på fjøsgolvet.

«Hvorledes blir det med dette herre?", pekte han. «Stå der litt!», svarte hun, «nå skal Kristian komme igjen med svøpet». Johanne listet seg inn i stuen, - vaklet først bort til peisen - seg ned der litt. men strammet seg opp og kom i seng. Moren lå på vakt: «Hva skar

det deg?» «Jeg har ondt i hodet», svarte datteren.

Kristian gikk ut med et hvitt, lite forkle, svøpte barnet inn og la det på en gjellstokk i fjøset. Han kom inn fulgt av Torgjer, som gikk like bort til peisen og fant frem snadden, for nå trengte han litt å styrke seg på «Hvor gjorde I av det?», hvisket Johanne gjennom mørket «Vi la det i fjøset.» «I får bevare det bedre! I får legge det i Skyggen», ba hun. Skyggen var et lite tilbygg til uthuset. Da det lysnet av dag gikk Torgjer og Kristian bort i fjøset. Torgjer bar barnet inn i Skyggen og bredde over det noen vedskier og et fange med løv. Så trakk han en høyslede for døren og la en haug med avgnaget geitebark over.

Utpå dagen kom han tilbake til Bjerke og satte seg ved sengen hos Johanne. Moren var på bena igjen, og da hun var ute av stuen et øyeblikk, spurte Johanne hvor de hadde gjort av barnet. Både Torgjer og broren prøvde å berolige henne, men det var vanskelig «I får se å få det hen til kirkebakken hvis det blir oppkastet noen grav», tryglet hun. «Får vi ingen annen råd skal vi dra inn til Rødenes med det», svarte broren. «Det kan vi ikke gjøre!», protesterte Torgjer forferdet. Det var ikke til å tenke på å frakte et barnelik med seg hele veien til et annet sogn. «Noen råd får vi få med det», sa Johanne og lette etter en utvei.

Hun ble liggende både lørdag og søndag fullt påkledd som hun var kommet inn om natten, både i skjørt og kofte Da mandagen kom, sto hun opp og bakte brød, og tirsdag var hun i fullt arbeid med moren. Den verste uroen hadde lagt seg. Alt ville nok lage seg til det beste likevel, med brorens hjelp.

Onsdagen kom og ingenting hendte. Men en stund utpå dagen steg prestens medhjelpere inn i stuen. Gulbrand Berger og Halvor Revhaug mønstret henne skarpt og gikk like på saken "Det går et bygderykke at du er med barn!" "Nei", svarte Johanne, «jeg er ikke med barn». Mennene vente seg til moren og gjentok spørsmålet, men fikk samme svar: «Nei, hun er ikke med barn». Dermed tok de farvel og både mor og datter fulgte dem til dørs.

Etter besøket ble Kristian fra seg av skrekk. Nå

gjaldt det å handle fort om søsteren skulle bli reddet. Neste dag betrodde han seg til Torgjer. "Jeg tykkes de kommer igjen hit til gården. Jeg flyr opp i søvne og spør hvor de er. Jeg tykkes at de kommer." Han sto og kjempet en stund for å bli herre over røsten. "Vet du hva jeg har funnet på", spurte han om litt. "Nei?" «Jeg skal få Johanne ut til Buer i Øymark til søsteren sin og bli der 8 dager, inntil melken går av brystet på henne. Hvis de kommer igjen mens hun er borte, og de truer for hardt etter henne, så skal jeg fly inn til henne en natt og gi henne varsel, så hun kan ta seg i vare.» Torgjer svarte fremdeles ingenting. "I morgen skal jeg vaske opp de klærne hun hadde på fredag morgen", fortsatte Kristian og hadde omsorg for alt.

Fredag morgen kjørte Torgjer til kvernen og tok veien om Bjerke for å få med noe korn derfra på sleden.

"Jeg lyt gå min kos noen tid", sa Johanne. «De tør komme igjen. De tør ha fått mistanke til meg for de to dager jeg lå. Hadde jeg trodd det skulle jeg gått oppe hele tiden.» Torgjer sto taus og tafatt som vanlig og hadde ingen trøst å gi. Han slengte kornsekken på sleden og kjørte bort. Men ikke før var han kommet ned på isen, før han møtte lensmannen. Torgjer forsto nok hvor den karen eslet seg hen, men fortsatte videre til kvernen. Lensmannen var ute i viktig ærend den dag og hadde med seg stort følge. Både Gulbrand Berger, Peder Bjørnstad og to kvinner, Mari Løken og Gunhild Lundebey. I stuen på Bjerke satt Johanne sammen med moren og Kristian, da øvrigheten steg inn. Lensmannen snakket frempå om det rykte som gikk i bygden, men Johanne svarte som før: «Nei, jeg er ikke med barn». Han så fast på den gamle og gjentok: "Det går et bygderykke at Eders datter er med barn. Underlig må det være fatt.»

Moren rakk ikke å ta til gjenmæle før Johanne falt inn: "Jeg er med barn og ville bekjent det sist I var her. Jeg gikk ut etter Eder og ville ha bekjent det", sa hun og vendte seg til Gulbrand Berger, "men mor min fulgte og ut etter, derfor kunne jeg ikke bekjenne det. Nå bekjenner jeg at jeg er fallen for en løs og ledig karl, og han bor hjemme i Sverige og går soldat for dalen. Han heter Svend

Visman», ordene kom fort og stakkete. «Ja», forklarte Kristian ivrig, «han heter Svend Visman. Han var her om Momarkedet og var her om natten.»

«Ja, nettopp slik var det gått for seg», bekreftet Johanne. Da hogg mora i «Der løy du! Han lå på bordet og du lå i sengen! Lyv på ingen folk!» - Bror og søster satt som lamslått, men de fremmede begynte å regne etter hvor lenge hun skulle ha igjen. Det skulle være omtrent 16 uker fant de ut.

Hvem barnefare var fikk stå hen, mente lensmannen, og ga kvinnene ordre om å forsøke henne. Nå var alt håp ute, visste Johanne, og ga seg til å kneppe opp trøyen. De fremmede kvinnene reiste seg ivrige. "La oss få se dine bryst", befalte Mari Løken. De tok tak i brystene, og melken sprutet ut av dem. Da sa Gunhild Lundebey

«Nei, mitt barn det må være annerledes fatt med deg.» De tok plass igjen, men det kom ingen bekjennelse. Da ba lensmannen dem ta henne med seg ut i forstuen, selv fulgte han etter. "Jeg er ikke med barn", ropte Johanne. Lensmannen gikk inn på henne. "Da har du født det!" "Jeg har hatt - abort", innrømmet hun. Kristian spurte om han kunne få komme inn til henne. Så ba han henne for Guds skyld si sannheten. Da løftet Johanne hendene opp og tilsto at så vidt hun kunne forstå med sin ringe forstand var barnet fullgått. "Hvor har du det?", spurte lensmannen. "Jeg har det liggende her borte i Skyggen." Hun reiste seg fra benken hun satt på i svalen og gikk inn etter de andre. Peder Bjørnstad møtte henne i døra og fulgte henne og lensmannen bort til uthuset. De dro vekk høysleden som var satt for døra. Hun gikk inn - bredde tilside løvhaugen og løftet barnet opp. Det var en liten pike. Hun lå svøpt i et rent klede med armene pent korslagt over brystet.

Det ble sendt bud etter kvinnene, at de skulle komme og se det. Så tok Johanne barnet i armene og bar det selv over i stuen. Gamle Anne Einersdatter kunne nesten ikke tro at dette var mulig. Om og om igjen forsikret hun at så sant hun ville arve Guds rike, kunne hun ikke se eller tenke at Johanne skulle være i omstendigheter. Lensmannen tok straks Johanne med seg til

arresten.

Da kvelden kom, sto Torgjer på tunet og ropte inn til Kristian at han fikk komme å hente melet sitt.

"Hvordan står det til, Kristian?" "Gud nåde oss, her står det ille til!" "Jeg tenkte det før", svarte Torgjer, og fortalte om møtet på isen om morgenen. Dagen etter kom lensmannen opp til husmannsplassen og stevnet Torgjer. "Ja, jeg får å møte", sa han bare. "Min lykke er så. Det er min plikt." Søndag morgen kom Kristian og Einer til Torgjer og sa at han måtte se å komme seg bort. Men han var like urokkelig som før. "Jeg kan ikke gå fra min kone og små barn. Jeg har intet å hjelpe meg med hverken til klær eller underholdning."

Både mandag og tirsdag forsøkte brødrene å overtale ham på nytt, men fikk samme svar. Men de ga seg ikke. Einer kom tilbake og lokket med at Kristian ville gi ham et par skinnbukser, en lue, tolv skilling i kontanter og fire skilling tobakk til turen. Torgjer behøvde bare å gå fremom husene på Bjerke når han gikk, så skulle han få alt sammen. Han kom virkelig til Bjerke tirsdag kveld, men ble bare møtt av gamlemor, som kunne fortelle at Kristian var dratt til kaptein Tønder. Kristian tjente som soldat i kaptein Tønders kompani, og nå var han stevnet for å stå til rette for sin andel i fosterdrapet ved militær domstol.

Torgjer spurte forsiktig etter noe Kristian hadde lovt han, men gamle Anne kunne bare si: «Jeg vet intet derav. Jeg hørte vel han talte derom, men jeg vet ikke før han kommer hjem." Torgjer ga seg til å vente, men da Kristian kom, ville han ikke gi fra seg sakene før han hadde fått bestemt løfte om at Torgjer virkelig ville forsvinne. Torgjer var begynt å vakle igjen Da sa Kristian "Hvis du nå går din kos, skal jeg ta det ene barnet fra kjerringen din og forsyne, og jeg skal så en halvtønne havre for henne, så du kan gå din kos og bli befridd ved det!»

Både Anne og Einer tryglet ham også om å holde seg borte så lenge snøen lå iallefall. Så kunne han heller komme igjen, og så skulle de sammen forsøke å få lurt Johanne ut av arresten. De fikk ham til slutt til å innse at det var nødvendig å reise.

Da retten ble satt på Nordre Mysen 21. mars

1698, var Torgjer flyktet til Sverige. Men i stedet for å holde seg i ro der, tok han hjemveien fatt etter noen ukers forløp. Ved hjemkomsten ble han straks grepet, og 12. april ble han fremstilt i retten sammen med Johanne.

Ved siste rettsmøte 3. mai opplyste foged Fridrich Flug at det ikke fantes noen formue å inndra hos de tiltalte. Johanne Jensdatter eide ikke annet enn det hun gikk og sto i. og det samme var tilfelle med husmannen Torgjer Arnesen. Deretter ble dommen avsagt. Både Johanne og Torgjer skulle halshogges, og deres hode ble å sette på stake, andre slike lettsindige til avsky.

Begge appellerte dommen, og saken kom opp ved lagmannsretten i Fredrikstad 18. juni, men fikk samme utfall. Lagmannen kunne ikke annet enn å stadfeste avgjørelsen.

Før henrettelsen ble de, som andre dødsdømte, tilstått en samtale med presten, som «vedbørlig betjente dem i deres salighets sak».

Så langt Ingeborg Flood. Den 15/7 1698 gir skarpretteren Nicolay Pfling kvittering for 16 riksdaler han har mottatt for henrettelse av Johanne. Torgjers navn er ikke nevnt i denne sammenhengen. I tillegg mottar skarpretteren 6 daler for reisen.

I skiftet etter Jens Christensen Maller i 1702 opplyses det at sønnen Kristian soner livstidsdom på Bremerholm.